5e JAARGANG. N. 4 PRIJS : 6 CENTIEM. ZATERDAG 5 JANUARI 1918

ABONNEMENTSPRIJS :
Binnenland (Etapegebied uitgezonderd), fr. 3.75 per kwartaal.
(ALLE KOSTEN INBEGREPEN)
Men wende zich tot de postkantoren.

VERSCHIJNT 'S NAMIDDAGS
met al de ochtendtelegrammen.

BEHEER EN PUBLICITEIT :
75, Anspachlaan, 75 (Beurs).
Kantoor te GENT :

Gazet van Brussel

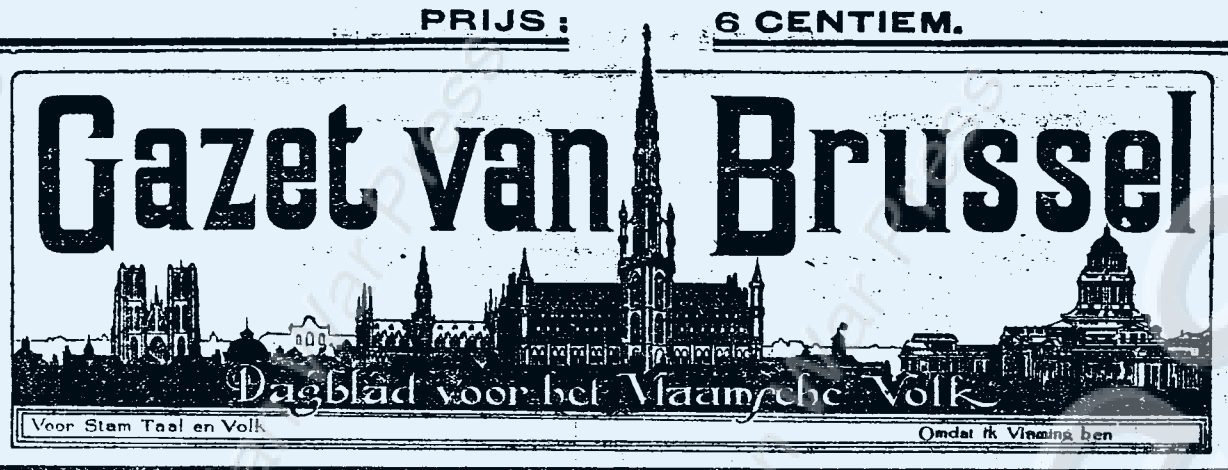

AANKONDIGINGEN worden aangenomen :
75, Anspachlaan (Beurs), — 52, Warmoesberg.
Publiciteit DE CERF, 54-56, de Brouckereplein.
Office de Publicité, 36, Nieuwstraat, Brussel.

VERSCHIJNT 'S NAMIDDAGS
met al de ochtendtelegrammen.

Elke medewerker is verantwoordelijk voor hetgeen hij schrijft.
Ongevraagde stukken worden in geval van niet opneming, enkel teruggezonden zoo er het noodige porto is bijgevoegd.

Hoofdopsteller : Dr. René DE CLERCQ.

Het Schoolopzicht.

Vroeger, — die tijd is lang voorbij! — werden de schoolopzieners gewoonlijk verkozen en aangesteld onder die onderwijzers, welke zich gedurende jarenlange ernstige dadigheid en studie, meestal ook bezegeld door het uitgeven van beste schoolboeken, hadden op den voorgrond geplaaist. Ze stonden in aanzien bij overheid en regeering. Het onderwijzerskorps hield hen in hoogachting en vereering. Ze werden de richters en de raadgevers der ambtgenooten, vooraleer ze hun overheid werden. Ze konden dan nog soms dit vleksje mededragen, dat de politiek hun hooge troeven in de hand stak om te worden aangesteld, doch ze waren, in verreweg de meeste omstandigheden, geen politickers.

Later werd dit anders. Een examen werd ingesteld en zoowat elk jaar werd een zitting uitgeschreven, waar een jury zetelde voor wien zich elk onderwijzer kon aanbieden, die wenschte den titel van kandidaat-schoolopziener te erlangen. Zonder dezen titel kon verder niemand nog opziener worden. Er ging tegenover deze instelling, ze bestaat heden nog, een vreugde op. De studeerende schoolmannen, die er gelukkiglijk nog nimmer zijn, konden nu juichen met het oog op de toekomst. Ze zouden gelegenheid bekomen om de kroon op jaren volgehouden studie te zetten. Ze zouden hiervoor hun rechtmatige eerzucht kunnen voldoening schenken en verhopen dat ze hoog genoeg zouden mogen stijgen om met gezag de vrucht van jaren studie in breeden kring toe te passen en volk en land alzoo nuttig wezen.

't Ging met die examens in den beginne uitstekend. Doch langzaam, zooals veel, bedierf ook hier het beste door blinden ijver. Een feit is het, dat voor veel kandidaten het woord op het gebied van vrij denken en vrij spreken niet alleen niet werd geëerbiedigd, doch vaak werd uit den booze beschouwd. Bekwame vakmannen vielen om hun mond, naar de meening van sommige juryleden, te hebben voorbijgepraat. Elders zag men zendelingen uit bedoeld examen oprijzen, die eerder aan 't sukkelen dan aan 't stichten zijn gegaan op hun schoolopzienersbaan. Ze worden nog heden veeltallig aangewezen, de kandidaten-opzieners van hooge verdiensten die na jaren nog geen aanstelling in 't verschiet mochten zien, omdat, zoo zei eensdaags een hoog ministerieambtenaar tot één onder hen: « Vous avez l'échine trop raide ». Langzaam meer, tot Augustus 1914 toe, speelde de politiek in deze beneemingen de hoofdrol. 't Werd een ellende.

Het examen was zoo stil aan een harddraverij geworden, de stof nog eenvoudig een schets van ernstige voorbereiding. Men werkte enkele maanden om het oppervlakkig onderzoeksplan aan 't verstand te brengen; men bezorgde zich een goeden kruiwagen en — klaar was Kees. Daar nu elk schoolopzigner, die eerbied heeft voor zichzelf, moet schoolboekenfabrikant worden, heeft men op dit gebied wat zien gebeuren. Vergeten we niet te vermelden, dat elke door de maand gezakte mocht terug keeren, toldat hij zijn getuigschrift bekwam. Nu hebben we wel meer gevallen gehad, waarin schoolopzieners paarden om in snelvaart boeken te maken, zoodat ze, op enkele maanden een volledig stel van alle onderwijsvakken klaar hadden. 't Ergst van alles is nu wel, dat die boeken sedert jaren in gebruik zijn gebleven binnen het gebied van de opziners zelf. Wat Nederlandsch! Wat armoede! Arm land met dergelijke arme leermiddelen!

Nu zeker is men aan hoogerhand overtuigd, dat dit stelsel niet langer mag duren, de politiek weg. Het examen moet vereedeld en verhoogd worden. Het gebeure spoedig tot voordeel van Vlaanderen. De boekenzwendel verdwijne even spoedig tot welzijn onzer kinderen.

Waarom verbergen dat we zwak en ziek zijn? Dat we zeer gebrekkige, zeer achterlijke, laagstaande en in erbarmelijk koeterwaalsch geschreven schoolboeken bij wagenvrachten hebben? We zijn Vlaamsche schoolopzieners rijk, en ze zijn veel, die niet behoorlijk Nederlandsch kunnen spreken. We hebben leeraars in onze normaalscholen, die eerst zelf nog moeten leeren beschaafd en sierlijk spreken, vooraleer onze taal aan hun kweekelingen aan te leeren. Wie dit verzwijgt, is als de zieke, die zijn kwaal verbergt, wanneer de geneesheer komt. Er zijn nog scholen in Vlaanderen, waar de onderwijzer gewoontaal spreekt. Vóór den oorlog vist ik onderwijzersvergaderingen, die door den schoolopzienet-voorzitter in boerentaal werden geleid.

Den wijze is niets gering! We mooten aan 't verbeteren gaan, beslist, heden, met al de macht waarover we beschikken. Weet men dat onze schoolopzieners geen volstrekt geen tijd hebben om de scholen behoorlijk te onderzoeken en aldaar gezag en leiding te hebben? Ze zijn verplicht tot het opmaken van zooveel gestesknakkend schrijfwerk, naamkaarten, cijferlijsten, staten, tabellen en oneindig meer, dat ze er niet eenmaal kunnen aan denken het peil der school te verhoogen. Vóór den oorlog waren de opvoedkundige onderwijzersvergaderingen, sedert meer dan twintig jaar, niets anders meer dan praatjes over allerhande politieke nieuwigheden « expension mondiale », soldatenspel en meer, dat er hooren en zien bij vergingen. Ik herinner me een schoolvergadering, waar de onderwijzer een les moest geven over... een soldatenmuts. Elders, ik bezit het plan, moest het gaan over de vestingen van Luik. En wat er dan door de opzieners daaromtrent werd gepraat, is onzeglijk.

Bij gebrek aan degelijke voorbereiding op de normaalschool en bij gebrek ook aan leiding, staan onze scholen laag. Ze vallen langzaam dieper. De mooie papieren, die we in 't Fransch hebben kunnen bewonderen in onze tentoonstellingen, waar ze werden voorgesteld als arbeid van schoolkinderen, kunnen daaraan niets verhelpen. Onze schoolopzieners mogen niet langer fabrikanten van stukken en staten zijn. Dit werk kan worden gedaan door een gewonen bureaukruk, in elk geval allerbest door een gediplomeerd onderwijzer of een kandidaat-schoolopzienet. Om 't even. Hoogdringend is hier groote hervorming. Wij hebben, terwijl we dit schrijven, de overtuiging dat de Vlaamsche Staat hier zal ingrijpen en hij zijn volk zal opvoeren tot de hoogte van de meest ontwikkelde baren.

Het geld? hoor ik vragen. Een volk dat geen geld heeft voor zijn scholen, is niet waardig in de beschaving een plaats in te nemen. S. L. PRENAU.

Vredesonderhandelingen.

Terugkeer der Duitsche en Turksche afgevaardigden naar Brest-Litofsk.

BERLIJN, 3 Januari. — Dezen nacht, tusschen 12 en 1 uur, is staatssecretaris v. Kühlmann met zijn gezelschap terug naar Brest-Litofsk vertrokken. Met denzelfden bijzonderen trein vertrokken de Turksche en Balgaarsche afgevaardigden naar de plaats der vredesonderhandelingen.

KONSTANTINOPEL, 3 Januari. — Groot-vizier Talaat Pasja is gisteren met den bijzonderen Balkantrein vertrokken, om als eerste Turksche afgevaardigde over Berlijn naar Brest-Litofsk te gaan, waar hij aan de onderhandelingen zal deelnemen.

Het antwoord der Entente.

AMSTERDAM, 3 Januari. — « Morning Post » meldt dat op 30 December de besprekingen der Entente over het aan Rusland te geven antwoord voortgezet werden, maar dat het antwoord slechts den 4 of 5 Januari zal klaar zijn.

Een aanstaande verklaring der Entente.

ROTTERDAM, 3 aJnuari. — De « Daily Chronicle » vernemt uit regeeringskringen, dat de bondgenooten binnenkort een nieuwe ambtelijke verklaring zullen afleggen over de oorlogsdoeleinden.

LONDEN, 3 Januari. — De « Times » meldt uit Washington: Tusschen Londen, Parijs en Washington heeft een gedachtenwisseling plaats over den vorm van het op de Duitsche-Oostenrijksche vredesbepalingen te geven antwoord, zoodra deze door de bolsjewiki aan de bondgenooten worden voorgelegd. Het is nog niet zeker of Wilson, Lloyd George en Clemenceau te zamen zullen antwoorden of een hunner in naam van allen. Het antwoord zal nochtans gegeven worden in overeenstemming met de vroeger door Wilson geuite meening en naar alle waarschijnlijkheid slechts een herhaling zijn van de oorlogsdoeleinden in den vorm van een directen oproep aan de vijandelijke volken zonder van nieuwe regeering nota te nemen.

De Toestand in Rusland.

De onafhankelijkheid van Litauen.

BERLIJN, 3 Januari. — De opperste nationale raad van Litauen in Zwitserland, welke door al de Litausche inrichtingen in Litauen zelfs, Rusland, Amerika en Zwitserland als de opperste vertegenwoordiging van de bevolking van Litauen beschouwd wordt, heeft het volgende besluit genomen.

Overwegende:

1. dat Litauen van de 13e tot de 18e eeuw onafhankelijk geweest is;
2. dat Litauen na de gewelddadige inlijving bij Rusland niet opgehouden heeft, zijn onafhankelijkheid te eischen, zelfs met het geweld der wapens in 1830, 1863 en 1905;
3. dat Litauen gedurende 120 jaar door het tsarendom onderdrukt en mishandeld werd; dat na de revolutie de voorloopige regeering zelfs geen rekening van de nationale eischen hield, alhoewel Litauen zich onmiddellijk na haar vorming bij de voorloopige regeering aansloot (verklaring April 1917);
4. dat tegenwoordig het grootste gedeelte van Litauen door de Duitschers bezet is en dat gansch Rusland zich ten gevolge van de laatste gebeurtenissen en van een daardoor in het leven geroepen toestand in de onmogelijkheid zint zijn rechten en plichten tegenover het Litausche volk te vervullen, dat van den anderen kant het Litausche volk, niettegenstaande de gedurende een eeuw verdragen onderdrukking tot op het huidig oogenblijk niet opgehouden heeft zijn plichten tegenover Rusland te vervullen;

besluit de opperste Litausche nationale raad, als trouwe wakers over de hoogste belangen van het land:

1. Het Litausche volk beschouwt zich reeds thans van alle verplichtingen tegenover den Russischen staat bevrijd.
2. Naar aanleiding van het door de mogendheden erkende grondbeginsel, dat alle volkeren over hun lot mogen beschikken, heeft het Litausche volk het recht en de plicht, zijn lot zelfs in handen te nemen en zijn onafhankelijkheid door de mogendheden te laten erkennen.

De troepen in Estland.

GENEVE, 3 Januari. — De « Matin » meldt uit Sint-Petersburg: De Russische troepen van het front in Estland keeren naar huis terug. Ongeveer 20,000 man hebben het vak van Riga reeds verlaten.

Trotzki over het democratische Europa.

BASEL, 3 Januari. — Het Zwitsersch persagentschap meldt uit Londen: In een onderhoud met een vertegenwoordiger der « Daily News », verklaarde Trotzki: Rusland is sterk in den zin, dat zijn revolutie het uitgangspunt der vredesbeweging in Europa werd. Voor een jaar scheen het of slechts het militarismus den oorlog zou winnen. Vandaag is het klaar, dat de oorlog verder door den druk der volksmassa dan door de wapens zal besloten worden. Het Duitsch vredesvoorstel beteekent niet de overwinning der Russische en Duitsche democratie maar wel der democratische beweging. Overal zist men deze ontwikkelen. Verschillende landen staan voor de revolutie. Alle regeeringen van Europa voelen de kracht der democratie toenemen. De houding van Duitschland beteekent alleen, dat de Duitsche regeering een klaarder doorzicht in de toekomst heeft, dan de meeste anderen. Duitschland erkent de nu werkelijke faktoren en richt zich daarna. Onder den druk der democratie word de Duitsche regeering gedwongen van alle veroveringsplannen af te zien en een vrede aan te nemen zonder overwinnaar of overwonnenen. Trotzki gaf nochtans tot slot toe, dat de bondgenooten zouden besluiten aan de vredesonderhandelingen deel te nemen.

Het streven naar zelfstandigheid.

STOCKHOLM, 3 Januari. — Volgens mededeelingen van het estnische inlichtingsbureel werden Navorà, de hoofdstad van Ingermanland, evenals verschillende steden door een proklamatie bij Estland gevoegd. De Estnische grens is tot op de andere zijde van den zeer van den Narwa rivier; daardoor is de eersten stap gedaan tot vereeniging van Estland en Ingermanland.

AMSTERDAM, 2 Januari. — Reuter meldt uit Sint-Petersburg: Te Odessa zou een volksstemming over de aanhankelijkheid der stad tot Oekrenië of west-Rusland plaats gehad hebben.

De duiverijen der Amerikanen.

STOCKHOLM, 3 Januari. — De « Isvestjia » legint met de kondmaking van het materieel ten laste der Amerikaansche officieren Issa, Andersen en Perkins, die poogden, te zamen met de Russische officieren, onder voorwendsel het Roode Kruis te steunen, twintig met oorlogsmaterieel beladen auto's naar Kaledin te zenden.

De geheime verdragen.

Volgens de « Vossische Zeitung » maakt de « Isvestjia » van Sint-Petersburg de volgende geheime telegrammen bekend van den Russischen zaakgelastigde te Londen, die een nieuw licht werpen op den diplomatieken toestand van den vorigen herfst.

LONDEN, 19 December 1917. — Plaatselijke Russische kringen en eenige bladen hebben er bijzondere aandacht op gesteld, dat in de berichten uit Sint-Petersburg over het voorval met Kornilof de naam Aladjins voorkomt, waarbij op wedoorschijnende wijze toespeling wordt gemaakt, dat hij een der aanstokers is geweest. In tegenstelling met deze werkelijkheid met de hoofdartikels van de « Times », die blijkbaar met Kornilof sympathiseert, werd den indruk teweeggebracht, dat Aladjin een niet officieele agent van Engeland is. Om zulke geruchten uit de wereld te ruimen, die voor de belangen onzer verbondenen, waarvan de invloed klaar genoeg is, schadelijk zijn, acht ik het noodig, u de ware toedracht der zaak mede te deelen. De Engelsche opperbevelhebber vroeg meermaals een Russischen vertegenwoordiger naar het front te zenden. Daar, niettegenstaande mijn desbetreffend smeeken niemand anders daar was, stelde het propagandakomiteit Aladjin voor naar Frankrijk te reizen, deze nam het voorstel aan. Na zijn terugkeer verklaarde hij naar Rusland te vertrekken. Zonder dat het plaatselijk ministerie van buitenlandsche zaken hierover kennis had, had Aladjin vóór zijn vertrek een onderhoud met generaal Robertson, maar werd nochtans later niet door admiraal Jellicoe ontvangen. Toen hij vertrok, verklaarde hij, geene enkele zending te vervullen, maar als niet anders moeten aangezien worden als dagbladkorrespondent. Het is duidelijk dat Aladjin, toen hij in Rusland miskend werd, zich haaste te pogen zijn eigen ontzag te verhoogen met te wijzen op zijne betrekkingen met het Engelsche ministerie van buitenlandsche zaken. Het schijnt me wenschelijk toe, dat onze openbare meening een juiste gedachte van deze zaak heeft en onder minder onbestemde vooruitzichten voor de naaste toekomst kon plaats hebben.

(w. g.) NABOKOF.

LONDEN, 22 September 1917. — N. 763. — Persoonlijk. — De bladen van vandaag melden den opstand van Alexejef. Ik acht het mijn gewetensplicht, in het volle bewustzijn der beduiding van mijne woorden te zeggen, dat dat bericht in het Engelsche leger, van den opperbevelhebber tot den laatsten soldaat die lezen kan, een groote ontgoocheling teweeggebracht heeft en het reeds aangetaste vertrouwen in het Russische leger ondermijnen zal. De indruk op de reg. en op de openbare meening zal evenzo onaangenaam zijn, en wel in het bijzonder, omdat de pers, toen Alexejef benoemd werd, er op wees dat hij de geschikste generaal was. Indien het nog niet te laat is, raad ik u aan Alexejef op zijn besluit terug te doen komen. De moreele gevolgen zijn voor onze bondgenooten vol onovezienbare noodlottigheden.

(w. g.) NABOKOF.

LONDEN, 17 Okt. — Langs vertrouwelijken weg heb ik vernomen dat generaal Alexejef niet zeker is of hij naar Londen of naar Parijs zal reizen. Ik acht het mijn plicht u en de regeering dringend te verzoeken, op hem te werken, dat hij naar hier komt. Hier is in de dagbladen een bericht openbaar gemaakt over een interview tusschen Alexejef en een blad uit Moskou, waarin hij verklaard zou hebben, dat hij dan slechts de reis zou ondernemen, wanneer hij door de beraadslagingen in het hoofdkwartier de overtuiging zou opdoen, dat de gevechtslust van ons leger hersteld zou worden. Zijne weigering om te vertrekken zou dus op de ongunstigste manier uitgelegd worden. Bij deze gelegenheid kan ik niet verzwijgen, hoe buitengewoon onvoorzichtig en bevreemdend het is, dat een Russisch blad daarover onthullingen doet, dat Japan zal pogen kompensaties van Rusland te verkrijgen, hetgeen hier overgenomen is. Zulke verklaringen kunnen niets anders veroorzaken als geschillen met Japan en onze censuur diende wat voorzichtiger te zijn. De uitingen van Alexejef verschenen in de plaatselijke bladen juist op het oogenblik, dat de Japansche gevolmachtigde in een openbare rede gesproken had over de onbaatzuchtigheid van Japan en zijne volkomen eensgezindheid met zijne bondgenooten.

(w. g.) NABOKOF.

LONDEN, 19 Oktober 1917. — Ter aanvulling mijner telegrammen, dat de aankomst in de konferentie van Parijs van Alexejef wenschenswaardig is, houd ik het voor mijn plicht, volgende overwegingen te uiten. De gezamenlijke berichten over den politieken toestand in de verbonden landen — Engeland, Frankrijk en Italië — heeft me overtuigd, dat het beleggen der konferentie voor de naaste toekomst meer dan noodig is. In Frankrijk en Italië is een regeeringskrisis te wachten. Engeland, dat ontegensprekelijk de leiding van het verbond heeft, heeft deze konferentie niet onmiddellijk noodig, waarop in werkelijkheid de verdeeling der krachten en hulpmiddelen van Engeland en der Vereenigde-Staten onder de verbondenen zal voorgebracht worden. Zooals voorheen ben ik het inzicht toegedaan, dat bij deze verdeeling Rusland minder kansen heeft, zijne wenschen vervuld te zien, als op den weg van directe onderhandelingen te Londen en Washington. Daarom geloof ik, dat het in ons belang is, de bondgenooten te verklaren, dat wij voornemens zijn generaal Alexejef naar hier te sturen, maar dat we dat niet kunnen voor de winter begonnen is, omdat dan groote operaties op ons front zeer onwaarschijnlijk zullen zijn. Wanneer we dan het begin van December als den ons wenschenswaardigen termijn aangeven, dan neem ik aan, dat op dat tijdstip onze deelneming onder militair oogpunt onder gunstiger omstandigheden en meer bepaalde vooruitzichten voor de toekomst kan plaats hebben.

(w. g.) NABOKOF.

De verkiezingen.

BASEL, 3 Januari. — De « Matin » meldt uit Stockholm: De verkiezingen voor de konstituante zullen waarschijnlijk den volgenden uitslag hebben: 185 maximalisten, 40 revolutionnaire socialisten der linkerzijde, 75 Oekreensche revolutionnaire socialisten, 375 revolutionnaire socialisten der rechterzijde, 25 sociaaldemokraten, 60 Muzelmannen, 20 Joden of vertegenwoordigers van andere talen, 25 kozakken, 10 grondbezitters der rechterzijde en wederom 20 kadetten.

Entente-maatregelen.

STOCHOLM, 3 Januari. — « Djen » meldt, dat op 20 December de laatste Franschen en Engelschen, welke tot-nog-toe in de Russische veldhazaretten werkzaam waren, op bevel hunner regeeringen de Russische fronten verlaten en hun medicijnen en verbandmiddelen medegenomen hebben. Er zou een moeilijke toestand in verschillende veldhospitalen heerschen.

Oekrenië geeft toe!

SINT-PETERSBURG, 3 Januari. — (P. T. A.) Volgens mededeeling van de afvaardiging, welke uit Kief teruggekeerd is, om den twist tusschen de Sovjets en de Rada op vriendschappelijken voet bij te leggen, wordt vastgesteld dat de twist vriendschappelijk zal bijgelegd worden, door het inrichten eener nieuwe Rada met uitbreiding van haar invloedsfeer. De centrale Rada is van plan het ultimatum der volk-kommissarissen te vervullen op voorwaarde dat Oekrenië het hoog noodige geld ontvangt en dat de Oekrensche republiek door een ambtelijk dekreet erkend wordt.

De erkenning der bolsjewiki door de Entente-landen.

PARIJS, 3 Januari. — De bladen melden, dat den avond van 31 December een ministerraad van vier uur heeft plaatsgehad in het Elysee, onder voorzitterschap van den minister-voorzitter Clemenceau. Ook de gezanten van Engeland, Italië en de Vereenigde-Staten en Roemenië namen er deel aan. Naar de « Matin » vernemt, ging het er over de kwestie van een bepaalde diplomatieke uitwisseling van nota's met de regeering der bolsjewiki te Sint-Petersburg.

BERN, 3 Januari. — Het « Berner Tagblatt » meldt uit Tokio: De Japansche regeering besloot de diplomatieke betrekkingen met de nieuwe Russische regeering in zijn geheel te hernemen. De Japansche boodschapper zal in de eerstkomende dagen een verklaring in dien zin te Sint-Petersburg afleggen. Dat bericht werd tot-nog-toe niet door de Entente toegelaten.

BASEL, 3 Januari. — Naar het Zwitsersch persagentschap meldt, zijn de telegrafische verbindingen tusschen Japan en Sint-Petersburg sedert eenige dagen geheel onderbroken. Het is niet zeker of de onderbreking oorzaak is van een gebrek aan de leiding of op het besluit der maximalistische regeering terug te brengen is.

De Oorlog in Italië.

De Vesuvius in werking.

De « Basler Nachrichten » vernemen, dat op Sint-Sylvesterdag de Vesuvius hevig in werking is geweest. De lava vloeide in enorme massa's langs de met sneeuw bedekte berghellingen.

De ontruiming van Venetië.

LUGANO, 3 Januari. — De Italiaansche bladen publiceeren een verklaring van den burgemeester van Venetië over den plaatselijken toestand. Volgens deze verklaring had de ontruiming van Venetië in de beste orde plaats. In de stad bleven ongeveer 70,000 inwoners. 10,000 personen, meest werkeloozen, werden in de omgevende plaatsen onder dak gebracht.

BUITENLAND.

DUITSCHLAND

De partijen en de onderhandelingen te Brest-Litofsk.

BERLIJN, 3 Januari. — Gisternamiddag had een nieuwe inter-fraktioneele bespreking plaats waaraan ook de natioale-liberale afgevaardigden deelnamen. In het midden der besprekingen die van vertrouwelijken aard waren, stonden de bekomen uitslagen der vredesonderhandelingen te Brest-Litofsk. De vertegenwoordigers der meerderheidspartijen formuleerden een standpunt tegenover deze gebeurtenissen en verdere ontwikkeling der dingen. Er werd een verstandhouding bereikt over de houding, die zal aangenomen worden in de zitting van vandaag in het hoofdkomiteit, en een gemeenschappelijke grondslag aangenomen voor het stelling nemen der meerderheidspartijen. Op de huidige zitting van het hoofdkomiteit wordt de rijkskansolier verwacht. De regeering zal verklaring geven over de onderhandelingen te Brest-Litofsk.

BERLIJN, 2 Januari. — Het komiteit der oudsten van den Rijksdag is voor morgennamiddag, 2 uur, opgeroepen, om een besluit te nemen of het plenum van den Rijksdag zal bijeenkomen. Er ligt een voorstel der sociaal-demokraten voor, die de beraadslaging van het hoofdkomiteit tegenover de tookomstige verdere vredesonderhandelingen met Rusland niet toereikend acht en daarvoor de bijeenkomst van het plenum noodig acht. Er worden bedenkingen opgeworpen om de volzitting op te roepen in de afwezigheid van v. Kühlmann. Daarbij komt nog, zegt men, dat men over vele zaken niet kan spreken. Daarom is in zekere parlementaire kringen den wensch geopperd, in plaats van een volzitting, het hoofdkomiteit voor een langen tijd op te roepen, om het blijvend in de mogelijkheid te stellen den gang der vredesonderhandelingen loopend te bespreken.

FRANKRIJK

Nieuwe oproepingen.

AMSTERDAM, 2 Januari. — De korrespondent van Parijs van de « Times » meldt, dat tengevolge het zenden van Fransche troepen naar Italië de 50-jarigen terug zullen opgeroepen worden. De minister van munitie heeft, in overeenstemming met Clemenceau besloten, de voor den legerdienst gemobiliseerden, tot-nog-toe teruggestelde arbeiders der klas 1914 en de nog jongeren uit de fabrieken terug te nemen en ter beschikking te stellen van den opperbevelhebber. Deze maatregel wordt den 15 Januari van kracht.

KEULEN, 3 Januari. — De « Kölnische Zeitung » meldt aan de Zwitsersche grens: Naar de Fransche bladen vernemen, rekent de regeering met de mogelijkheid, de oude jaargangen 89, 90 en 91 terug op te roepen voor ongeveer zes tot acht weken, om te werken. In den uitersten nood zal men eerst dezen maatregel treffen.

SPANJE

De binnenlandsche toestand.

« Matin » meldt uit Madrid: De republikeinen en socialisten toonen zich erg ontevreden. De regeering neemt maatregelen ter bestrijding van den oproer, welke in eenige provincies in revolutie schijnt te ontaarden. Volgens de « Temps », verklaarde de minister-voorzitter, dat de Cortès nog vóór den 7 Januari zou ontbonden worden.

Groote brand.

MADRID, 3 Januari. — (Havas.) Te 11 uur 's voormiddags, brak er in het kasteel Lan Granja een groote brand uit, welke aangewakkerd door den wind, zich weldra tot het gansche kasteel uitbreidde. Ook de hoofdkerk werd aangetast. Het kasteel en de kerk werden totaal vernield. Verschillende huizen werden ook de prooi der vlammen. Daar de waterleidingen en bronnen bevroren waren, viel er aan bluschen niet te denken. Zeer weinig schilderijen en kunststukken werden gered. De schade is onberekenbaar.

VEREENIGDE STATEN

Ontploffingen.

DEN HAAG, 3 Januari. — Men telegrafeert uit Nieuw-York: In Norfolk bij Virginia hadden er gister drie ontploffingen plaats, ten gevolge van groote branden. De schade bedraagt twee milioen dollar. Men schrijft de oorzaak aan kwaadwilligheid toe.

OORLOGSBERICHTEN.

LEGERBERICHTEN.

DUITSCHE.

BERLIJN, 3 Januari. — Bericht van heidenmiddag:

WESTELIJK KRIJGSVELD.

Op verschillende punten van het front geschutstrijd. Een geslaagde onderneming nabij de Aust leverde ons gevangenen op. In Champagne voerden de Franschen voorwaartsche bewegingen uit ten noorden van Prosnes en ten noorden van Le Mesnil; hun pogingen mislukten echter in ons vuur.

OOSTELIJK KRIJGSVELD.

Niets nieuws.

Op het Macedonisch front; en op het

Italiaansch krijgsveld:
heeft de toestand geen wijziging ondergaan.

BERLIJN, 3 Januari. — Ambtelijk bericht:
Onze duikbooten hebben in het Engelsch Kanaal en in den Atlantischen Oceaan andermaal vier stoomschepen, drie zeilschepen en drie treilers tot zinken gebracht, waaronder: een diep geladen, bewapend stoomschip; de Engelsche schoener « Proba », van Swansea met kolen op weg naar Cherbourg; de Portugeesche schoener « Porigeza », met een lading zout op weg naar Frankrijk, alsook de Portugeesche treiler « Argos ». Van de andere vernielde stoomschepen brachten er een stalen waren van Swansea naar Cherbourg. Een ander stoomschip werd uit een gedekt konvooi weggeschoten.

BERLIJN, 3 Januari. — Bericht van hedenavond:
Van de krijgsvelden, niets nieuws.

OOSTENRIJSCH.

WEENEN, 3 Januari. — Bericht van hedenmiddag:
OOSTELIJK KRIJGSVELD.
Wapenstilstand.
ITALIAANSCH KRIJGSVELD.
Geen bijzondere gebeurtenissen.

TURKSCHE.

KONSTANTINOPEL, 31 December. — Bericht van het groot hoofdkwartier:
Geen nieuws.

KONSTANTINOPEL, 1 Januari 1918. — Bericht van het groot hoofdkwartier:
Geen enkele gebeurtenis van belang.

BULGAARSCH.

SOFIA, 3 Januari. — Bericht van den generalen staf van 31 December:
Macedonisch front:
Tusschen de Vardar en het meer van Doiran werd het geschutvuur 's namidags levendiger en duurde tot rond middernacht voort. Hierop poogde een Engelsche afdeeling onze stellingen ten zuiden van het dorp Steiakovo te naderen, maar zij werd teruggeworpen.

FRANSCHE.

PARIJS, 2 Januari. — Bericht van 3 uur 's namiddags:
Op eenige punten van het front tusschenpoozend geschutvuur. In de streek ten noorden van Courteçon hebben wij sukses gehad bij een overval en gevangenen meegebracht. Ten zuiden van Corbéry ontmoetingen van patroeljes.
Overal elders was de nacht kalm. Gisteren hebben in talrijke luchtgevechten onze vliegers vier vijandelijke vliegers geveld. Twee andere vijandelijke machines zijn, ernstig beschadigd, binnen de vijandelijke linies gevallen.

PARIJS, 2 Januari. — Bericht van 11 uur 's avonds:
Vandaag niets anders te melden dan tamelijk drukke bedrijvigheid van het geschut in het vak van Beaumont bois des Caurières.

PARIJS, 2 Januari. — Bericht van het leger in het oosten:
Artillerie-bedrijvigheid bij Gevgelji en op de oostelijke hellingen van de Wetrenik. Overigens rust.
Bulgaarsche vliegtuigen hebben ambulances achter het front van Monastir gebombardeerd.

ITALIAANSCH.

ROME, 2 Januari. — Bericht van den generalen staf:
In den loop van den dag het gewone geschutvuur. Italiaansche en Engelsche batterijen bewerkten een ontploffing in twee munitiebewaarplaatsen van den vijand te Fontigo en bezuiden Conegliano.
Engelsche patroeljes vielen voorposten der tegenpartij aan, havenden zo en namen eenige mannen daarvan gevangen.
Een twaalftal pramen van den vijand, vol troepen, die den rechteroever van de Piave tegenover Intestadura trachtten te bereiken, werden door ons vuur verstroid.
Vliegers en batterijen van de Engelschen velden drie vijandelijke vliegtuigen. Twee andere tuimelden na een gevecht met Italiaansche en Fransche vliegers neer.
In den nacht wierpen vijandelijke toestellen eenige bommen op Mestre en Treviso, zonder schade te berokkenen of iemand te deren. Ook bombardeerden ze Bassano, waar men een doode en vijf gewonden betreurt benevens zeer lichte schade. Italiaansche luchtsmaldeelen bombardeerden de vliegkampen van Komen en Aviano, waar dientengevolge omvangrijke branden uitbraken. Bewegingen van vijandelijke troepen in het station San Stino di Livenza en belendende loodsen werden door een Italiaansch luchtvaartuig met het beste gevolg getroffen.

ENGELSCH.

LONDEN, 2 Januari. — Bericht van het leger in het westen:
Gisteravond hebben drie afdeelingen van den vijand onder dekking van een zwaar bombardement de Britsche stellingen in de buurt van Méricourt, ten zuid-oosten van Lens proheeren te overrompelen. Ons artillerievuur ontredderde de afdeelingen, die onze loopgraven niet wisten te bereiken. Britsche patroeljes vielen sedervolgens in « Niemandsland » aan. Ze berokkenden veel verliezen en maakten enkele gevangenen.
Andere overvallen, door den vijand in den loop van den nacht ten zuiden van Lens, bij heuvel 70, in de buurt van den weg naar Meenen en ten noorden van Passchendale beproefd, werden alle teruggeslagen. In deze gevechten namen wij nog enkele vijanden gevangen.

GEMENGD NIEUWS.

Aanhouding. — De politieofficier Ertel heeft een genaamde V... aangehouden van Ukkel, die plichtig is aan vele nachtelijke diefstallen. Tal van gestolen voorwerpen werdent en zijnent teruggevonden en aan de eigenaars teruggegeven. Op het politiebureel liggen nog een groot aantal overfrakken en andere voorwerpen.

Diefstallen. — Maandagavond drongen dieven in de vertrekken der echtgenooten D..., Ducpétiauxlaan. Alle meubelen werden opengebroken en fluweel, kant, juwelen en kleederen gerobberd.

— Ook rentenier B..., ontving Dinsdagnacht bezoek van dieven. Zeep, een zilveren handteschje, juwelen, kleederen, linnen en een belangrijke som geld werd er buit gemaakt.

Afruggelaars. — De politie van Sint-Joost-ten-Noode zoekt een vrouw op, die aan bijzonderen koken te koop aanbiedt en zich op voorhand sommen van 12 fr. 50 tot 37 frank laat betalen. De klachten stroomen toe.

— Eenige dagen geleden hoop L. L..., oude onderwijzeres, zich aan bij de vrouw V..., te Hekelgem. Zij zegde gezonden te zijn door de zuster van V..., die aangehouden werd en 50 frank noodig had. Al te lichtgeloovig overhandigde de vrouw V... gezegde som. Den volgenden dag vernam zij met een afruggelaarster te doen gehad te hebben.

Een spoorwegongeluk. — Een ernstige botsing is te Neuilly-sur-Seine gebeurd. Twee treinen van den elektrischen spoorweg van het Bois de Boulogne zijn op elkaar gebotst. De machine van den aanrollenden trein is boven op den achtersten wagon van den getamponeerden trein geloopen, welken zij letterlijk verbrijzeld heeft. Twee fabrieksarbeiders, Piet Ghijssels, Belgisch onderdaan, 51 jaar oud, wonende 79, avenue de Neuilly, te Neuilly-sur-Marne, en Paul Corneau, 48 jaar oud, wonende rue du Colentin 4, te Parijs, werden op den slag gedood.

Afschuwelijke misdaad. — Meid aangehouden. — Toen dokter Deglumes, Bethlehemstraat, te Sint-Gillis, Woensdag rond den middag 'te huis kwam, vond hij zijn vrouw dood op den grond liggen; met bijslagen was zij afgemaakt geworden. De vrouw werd in de keuken gedood en dan naar de plaats gesleurd waar men haar vond liggen. De 25-jarige meid M. M..., verklaarde aan den geneesheer dat hare meesteres vermoord werd terwijl zij met den hond buiten was. De politie werd onmiddellijk verwittigd. Politieofficier Merlede deed de eerste vaststellingen. Hij ondervroeg kand de meid, die bij de verklaring aan den geneesheer gedaan, bleef. De politiekommissaris stelde nochtans vast dat hare kleederen met bloed bevlekt waren en liet haar aanhouden. Het parket, vertegenwoordigd door onderzoeksrechter Heyn, substituut van Laeken en een grittier, tapten ter plaatse af, vergezeld door twee wetsdokters, Heger en Gilbert, en een fotograaf. De magistraat ondervroeg de geburen die verklaarden een hevige woordenwisseling gehoord te hebben tusschen de vrouw des huizes en hare meid. Deze werd waarschijnlijk door Mev. Deglumes berispt omdat zij den vorigen nacht niet thuis geweest was. De moord schijnt aan wraak toegeschreven te moeten worden. Na ondervraging werd de meid in de gevangenis te Sint-Gillis opgesloten. Het lijk van Mevr. Deglumes werd naar het physiologen instituut van het park Leopold overgebracht. Het parket zal tot de lijkschouwing overgaan.

Schielijke dood. — De bestuurder van de gasinrichting van Kockelberg kwam naar huis met de tram. Toen deze aan de Gemeenteplaats kwam, ging de heer Hede, de bestuurder, niet van de tram. De ontvanger die den heer kende, klopte hem op den schouder. Hij ontving geen antwoord, schudde dan den heer H... en stelde toen vast dat hij overleden was.

KLEINE KRONIEK.

Ministeriecle wijzigingen in Sainte-Adresse.

Het « Belgisch Dagblad » schrijft:

De korrespondent van « Le Matin », te Sainte-Adresse meldt, dat de heer de Broqueville het departement van buitenlandsche zaken heeft vernomen, om minister van ekonomische belangen te worden. Hij zal vervangen worden aan de buitenlandsche zaken, door den heer Paul Hymans, minister van ekonomische belangen.

Indien dit bericht bevestigd wordt, is het gemoedig te zeggen, dat de heer de Broqueville eerste minister blijft. Wij wisten sedert een paar weken dat er spraak was dat hij als minister van buitenlandsche zaken zou aftreden, doch de algemeene politiek zou blijven leiden. De heer de Broqueville is de man van de verdediging geweest; hij moet ook de man van de overwinning zijn, zeggen de Belgen die hem dankbaar zijn voor 's lands eer en verweer.

Eerst was er spraak van den heer Pieter Orts. De heer Orts staat bekend als een onzer eerste diplomaten. Als diplomatisch raadsman aan het ministerie van koloniecn heeft hij zich vooral verdienstelijk gemaakt. Onlangs werd hij daarvoor tot kommandeur in de orde van de Ster bevorderd. Daar hij tot de liberale partij behoort, heeft men hem vooruitgezet, om den heer de Broqueville als minister van buitenlandsche zaken te vervangen. Het blijkt dat de kombinatie niet is doorgegaan vermits de heer Hymans verwisseld heeft van portefeuille met deze van den heer de Broqueville, waarschijnlijk omdat de heer Orts geen lid van het Parlement is.

Als oud-gezant te Londen hield de heer Hymans er veel aan om Foreign Office te leiden. Men zegt dat men het nieuw ministerie van ekonomische zaken had ingericht om hem tevreden te stellen, wat echter niet zou gelukt zijn, vermits hij desondanks dit ministerie, aan het departement van buitenlandsche zaken is gekomen. Wij kunnen hier bijvoegen dat men te Sainte-Adresse veel van een Vlaamschgezinden minister sprak, een echten flamingant, om hem een portefeuille aan te bieden ten einde de Vlamingen te voldoen. De rechte man op de rechte plaats was echter niet bij de hand. De heer Franck zou beslist de grootste kansen hebben gehad, indien hij buiten België was geweest.

Naar alle waarschijnlijkheid zou hij minister van ekonomische zaken geworden zijn, zoodat drie aanzienlijke portefeuilles in handen van de voormalige oppositie, die ze verlangde, zouden gekomen zijn. In dit geval zou de heer de Broqueville eerste minister zonder portefeuille geworden zijn, zoozals in 1870 de graaf de Theux. Daar men de witte raaf — flamingant en niet-kerksch — niet heeft gevonden, heeft de heer de Broqueville thans alleen van portefeuille verwisseld.

Het Centraal Vlaamsch Persbureau teekent bij deze beschouwingen aan:

De laatste opmerking van het Belgisch blad uit Den Haag schijnt er hoofdzakelijk op berekend om den heer Van Cauwelaert eens te meer te doen voelen dat zijn goede raadgevingen aan de regeering nogmaals in den wind werden geslagen.

De passieve flamingganten die zich nog gebonden achten aan het oud Belgisch regiem, kunnen dit misschien zeer jammer vinden; voor de Vlamingen van de daad die alleen bekommerd zijn voor de waarborging van Vlaanderens zelfstandige toekomst, hebben de ministeriecle wijzigingen in Havre slechts een psychologische beteekenis. Het feit dat op dit gewichtig oogenblik de leiding der buitenlansche politiek van België, waar de Vlamingen de meerderheid der bevolking uitmaken, wordt toevertrouwd aan een anti-Vlaamschen minister, kan ons slechts sterken in het besluit dat het Vlaamsche volk door gebeurlijke verbintenissen van ministers die zijn vertrouwen niet genieten, zich geenszins gebonden acht. De katholieke anti-Vlaamschgezinde regeering van minister de Broqueville acht het nuttig verregaande koncessisse aan de links-partijen te doen met zeer belangrijke regeeringsambten aan dezer leiders toe te vertrouwen. Alleen aan de Vlamingen werden alle tegemoetkomingen stelselmatig geweigerd. Zoolang de regering niet begrijpen wil, dat de baan der verzoening in de tegenovergestelde richting loopt van deze die zij nu bewandelt, hebben degenen die de Vlaamsche kwestie door een vergelijk willen oplossen, weinig kans onder de Vlamingen veel aanhangers te winnen.

In de musea.

Eertijds had de winterkoude voor gevolg dat de musea drukker bezocht werden. Tal van bezoekers lieten zich verleiden door de aangename temperatuur die er heerschte in de zalen, waar de bewakers drentelden rondom overhitte kalorifeeren. Helaas, dit alles is nu veranderd. De onverschrokken reiziger waagt zich nog slechts door het ijsveld van het Jubelpark om te vernemen, door middel van uiterst kleine plakbriefjes op de deuren toegang gevende tot de verschillende musea, dat deze gesloten zijn uit gebrek aan brandstof.

In het Leopoldpark wacht hem hetzelfde bericht — met een kleine afwijking nochtans. Het museum van natuurlijke wetenschappen is geopend des zondags van 10 tot 16 uur. De bewaarders en hun helpers evenwel blijven aan het werk in de bijlokalen, terwijl de iguanodons, die reeds zooveel meegemaakt hebben, alleen blijven in de uitgestrekte zalen, waar zij afsteken in hun eeuwige onbeweeglijkheid.

In het museum Wiertz, daar dichtbij, heeft de nieuwe konservator, René De Clercq, met zijn gezin geïnstalleerd in de woning, waar Henudrik Conscience en Ch. Potvin leefden, er voor gewaakt dat in het oude atelier van den grooten schilder, een aangename warmte heerscht. De bezoekers zijn er vrij talrijk, evenals de traditioneele kopisten.

Dezelfde toestand in het oud-museum, Regentiesstr., waar de kalorifeeren een dragelijke temperatuur onderhouden. Het moderne museum, Museumplaats, is tot nader order gesloten, wegens volkomen gebrek aan brandstof. Ziedaar dus de liefhebbers gewaarschuwd, hetgeen hun nutteloze wandelingen zal besparen...

BINNENLAND.

Uit Antwerpen.

Belangrijke diefstal in de Walenstraat. — Dinsdag l.l. tusschen 7 en 10 uur 's avonds, zijn dieven met behulp van valsche sleutels in het huis n. 9, der Walenstraat, gedrongen, en staken de volgende voorwerpen en naaiecio der echtelingen Caubergns: een kistje, inhoudend 200 frank in Belgisch geld en 100 mark, verder nog twee zilveren damenuurwerken, een zilveren mansuurwerk met ketting, een gouden cachetring, een gouden doekspeld met diamant, een zilveren paternoster, een met diamanten bezette borstspeld, een gouden damesuurwerk met gouden ketting, een gouden mansuurwerk, drie paar lakens, een partij manshemden en onderbroeken, twee manskostuums, een overjas, een kinderfrak, een zijden bloes, een partij kousen, een zwarte ruii, een zilveren broloque, een pop zwarte saai, een doos wasnaarsen en spaarpot, inhoudende 35 frank in geld.

Plotselinge dood. — Dinsdag morgen, rond 10 uur 30, is M. Jan Smet, behanger, 48 jaar oud, wonende Vlasmarkt 3, schielijk overleden op den openbaren weg, namelijk in de Hofstraat. De dood werd door geneesheer M. Verconck vastgesteld. Het lijk werd naar het doodenhuis der Korte Dijkstraat, overgebracht.

Val. — Zaterdagavond, rond 11 uur 45, is M. Jaak Van Weddingen, dokwerker, 59 jaar, wonende Van Urselstraat 28, in de Lange Beeldekensstraat uitgegleden en gevallen en heeft het linkerbeen verzeerd.

Tooneelleven te Antwerpen.

Een overzicht.
(Vervolg.)

Wij hebben het genoegen mogen smaken, eindelijk onzen Nederlandschen Schouwburg Vlaamsch werk te zien opvoeren, het eerste tijdens het loopend seizoen, en, laten we maar terstond met de deur in de porseleinwinkel vallen — naar we vurig hopen, ook het laatste, wanneer « Vlaamsch » in de tooneelkunst synoniem blijft van ade woorden uit onzen rijken taalschat die het begrip « slecht » uitdrukken. Tegen Sabbe's « Bietje », dat aan 't hoofd van 't programma stond, hebben we niets in te brengen; het mag er wezen, vooral als het vertolkt wordt door Mejuffer Bertrijn. 't Is een van de zeldzame rolletjes die voor haar niet bovenreiksch zijn.. Zoo mogelijk was haar dans in dit gemoedelijk eenakertje nog beminnelijker dan haar spel. Verheven pretenties heeft de schrijver met zijn werk niet doen gelden. De bijval, dien hets teeds gevonden heeft, is in evenredigheid met zijn kunstwaarde.

Anders is 't gesteld met een nieuw blijspel van den heer Gustaaf de Lattin, dat in onzen muzentempel zijn eerste baby-schreden heeft beproefd. 't Schaap kan 't niet helpen dat het zoo gruwelijk leelijk is. Wij weten niet of zijn vader, als wijlen Zeus, het vermogen bezit om uit zijn hersens kroost te telen; 't is hier ook van geen belang, want brein kwam bij 't scheppen van « 't Is wreed in de wereld » heelemaal niet in aanmerking. We zijn gedwongen, het barensproces van de stumper in kwestie te verleggen maar.... de maag. Inderdaad, men kan het schepsel best een keukenkomedie heeten. Heele tooneelen vult de schrijver met opsommingen van allerlei spijs; andere, en van de gewichtigste, toonen gebit en slokdarm van de spelers in aktie, tenzij de oolijke regisseur een ledige fleesch zet waar Mevrouw Mertrijn een volle meent te vinden. Denkt nu niet dat de Lattin met een bende Palmieters verschijnt; 't zijn de mufste bourgeois die je in heel België kunt ontdekken, wat al iets zeggen wil; geen smulpapen, daarvoor zijn ze zelfs te fatsoenlijk. Dat een blijspel geestig moet zijn, aan zoo'n Beckmesser-wet heeft de auteur maling. Een snee weeë burgermoraal tusschen 't broodje, en als pigment daarop een greep burgerachtigheid, is een voorschrift, waar nij meer aan heeft. (Dickens, weet je! de humorist! Het traan- en glimlach-recept!) Hoofdzaak is natuurlijk: de lui mooten pret hebben. Hoe ooter, des te beter. En daar ruikt voor de komische dichters nu een ontzagrensde mogelijkheid op, die de heer de Lattin's gewrocht ons openbaart. De dramaturg moet het publiek niet meer treffen in 't verstand of in 't hart, maar in de maag. Een fantasmagorie van bloedworst, asperges en andere lekkernijen rukt uit het diepste van 's menschen verteerderd ingewand in 't vervolg den echten homerische lach. Gemeenschap van appetijt tusschen kunstenaar en publiek, dat is voortaan de leus, de sleutel van den bijval.

Toen de heer de Lattin zijn gewrocht schiep, dacht hij echter, ondanks de hooge onderscheiding van een officieele bekroning, die hem met zijn pennevrucht te beurt viel, wellicht niet durven vermoeden, dat de omstandigheden haar sukses op zulke wonderbare wijze in de zeilen zouden blazen. In meesterlijke praatjes heeft Staf onomstootelijke bewijzen neergelegd van de waarheid, dat 's menschen maag thans in onze magere samenleving een zeer beduidende stoning verworven heeft. Hoeft het, gegeven de inhoud van « 't Is wreed in de wereld » en gemeld oorlogs-verschijnsel, dan te bevreemden dat ons edel Antwerpsch publiek gegierd heeft als een Noordwester? Welk organisme is heden nog bestand tegen de tergende prikkeling van kranken als « kieken » of « ei »? Dat wordt de meesten ten slotte te machtig, schokt de zenuwen, ontketent den « geeuwhonger », spaakt de kaken open in schaterkramp. Een krant uit onze stad noemt het uitwerksel van heer de Lattin's komiekerigheid een gezonde lach. Onzes dunkens is hij een diep bedroevend ziekte-symptoom.

En wie niet meedeed in 't koor ter bejubeling van die hanswoorsterij (daar heb je zoowaar weeral viktualiën!), moet stellig den innigen wensch gekoesterd hebben, den schrijver persoonlijk te kunnen huidigen met een passende variante op het van Deyssel-woord: « Hier heb je een cent; koop er koekjes voor! »

× × ×

Na dit lekker staaltje van jonge Vlaamsche kunst krégen wij gelukkig als vergelding « Het Zevende Gebod ». Onder al de stukken van Heyermans is dat wel een van de meest ontroerende, trots zijn gebreken, trots den filozoteerenden Bart met zijn tiraden voor de galerij. In Lotte zit diepe menschelijkheid, mooi en zuiver gevoel, maar, opdat zij niet tot een melodramatisch, traffinerig wezen zou ontaarden, dient die figuur uitgebeeld te worden door een kunstenares met veel innerlijkheid en met het zeldzaam talent, in een sober gebaar de volle maat van haar zielsgeheuren te geven. Dat kan Mevrouw Noterman. En 't is ons dan ook een genoegen, haar met haar « Lotte » geluk te wenschen.

× × ×

Terloops moeten wij nog een gebeurtenis vermelden, die ons onvergetelijke oogenblikken heeft bereid, en wel de opvoering, door een Duitsch tooneelgezelschap uit Brussel, van het middeleeuwsch Vlaamsche spel « Jan seloot en Sanderijn », in vertaling van Dr. M. Rüdiger, en ingelijst met oud-Vlaamsche muziek door het voortreffelijke Volbach-orkest uit de hoofdstad. Na « Lucifer », dat wij eens door Royaards zagen tolken, heeft dat door ons vergeten pareltje van een onbekend meester, èn door zijn verrukkelijken inhoud, een schat van bloesemfrissche poëzie, van volksch realisme en van innemende didaktiek, èn door zijn inkleeding, smaakvol, een eenig genot aan kleur en plastiek, aan spel en diktie, ons de volmaakste artistieke indruk uit heel ons leven bijgebracht. Maar na de dankbaarheid voor de scheppers van zooveel moois rijst toch in ons een vage schaamte, omdat vreemden ons moesten leeren, hoe rijk toch wij, Vlamingen, zijn. Laten we de les niet in den wind slaan. Nu Vlaanderen zijn nieuw bestaan begint, zal het gulden tijdperk van onze nationale beschaving ons doen beseffen, van welk edel bloed wij geboren zijn. Dat het zoo heerlijk voor de menschheid heeft geëbloeid, is onze schitterendste vrijheidskeure. 't Wordt nu tijd dat Vlaanderen's opgroeiend geleerdengeslacht in onzen modernen geestelijken gezichtkring, waar Hellas en Rome blijvend vertoeven, ook 't eigen verleden als levende schoonheid binnenleidt. Als levende schoonheid; niet meer, als de hoogverdienstelijke Jan Frans Willems deed, alleen in boeken. Verkade gaf het rechte voorbeeld; de Duitschers slaan dezelde richting in. Wijzelf moeten nu het gedegenste Vlaamsch tooneel, dat uit de middeleeuwen, onder ons de plaats inruimen die het verdient.

MARK.

Aanplakbrieven, Besluiten en Mededeelingen

VERKOOPPRIJZEN
voor suiker en broodsmeersel.

Op grond van artikel 111, lid 2, der verordening van 1 November 1917, ter aanvulling van de verordening van 18 Juli 1916 over het benuttigen van suikerbeeten en van de daaruit gewonnen voortbrengselen (Wet- en Verordeningsblad, bl. 4720), stelt de « Zuckerverteilungsstelle » (Suikerverdeelingskantoor) de verkoopprijzen aan de verbruikers te rekenen van 1 Januari 1918, als volgt vast:

SUIKER:

Broodsuiker, 1 fr. 48 het kilogram; zaagsel (raffinade), 1 fr. 40 het kilogram; vergeoise 1 fr. 31 het kilogram; gekristalliseerde suiker, 1 fr. 27 het kilogram.

BROODSMEERSEL:

Beetwortelstroop, 95 centiem het kilogram; gemengde stroop, 1 fr. 75 het kilogram, kunsthoning, 80 centiem in glazen potten van 450 gram, 1 fr. 25 het kilogram; appelmoes, 75 centiem in glazen potten van 440 gram, 1 fr. 25 het kilogram; konfituur van stekelbeziën, 75 centiem in glazen potten van 440 gram, 1 fr. 30 het kilogram; konfituur van roode aalbeziën, van krieken, van pruimen, van reine-claauden, van mirabellen, 80 centiem in glazen potten van 440 gram, 1 fr. 45 het kilogram; konfituur van aardbeziën, van frambozen, van boschbeziën, 90 centiem in glazen potten van 440 gram, 1 fr. 60 het kilogram.

Luidens die hievorenvermelde verordening zijn deze prijzen te beschouwen als hoogste prijzen in den zin van de bestaande verordeningen.

Brussel, den 20 December 1917.

Die Zuckerverteilungsstelle in Belgien.
SCHRAUBE.

Tooneel, Koncerten en Vermakelijkheden

ZATERDAG 5 JANUARI.

Koninklijke Vlaamsche Schouwburg. — Geen vertooning.
Olympia. — Te 8 uur: De Kontroleur der Slaapwagens.
Volksschouwburg-Folies-Bergère. — Te 8 uur: Gri-Gri.
Bois Sacré. — Te 8 uur: Les Avariés.
Bonbonnière. — Te 8 uur: Le Bonheur de Jacqueline.
Gaité. — Te 8 uur: La femme X.
Molière. — Te 8 uur: La Vierge Folle.
Nouvel Alcazar. — Te 8 uur: Viens faire la file.
Scala. — Te 8 uur: Bruxelles pris au Vol.
Trocadéro. — Te 8 uur: La Sorcière.
Winter Palace. — Te 8 uur: Zaza.
Splendid. — Moederhart.
Cinéma Pantheon. — Doorloopende vertooningen van 3 tot 11 uur. De slag van den diamanten halsband. — Oorlogsfilmen. — De roep van de Liefde (Henry Porten).

Drukkerij van de « Gazet van Brussel ».

97 Mengelwerk der GAZET VAN BRUSSEL.

De Kerels van Vlaanderen.

Geschiedkundige roman

door HENDRIK CONSCIENCE.

Dekonin g van Frankrijk is nu op reis naar Vlaanderen, aan het hoofd van twintigduizend uitgelezene krijgslieden. Binnen eenige dagen zal hij zelf met den nieuwen graaf te Brugge komen, en zijne beloften u in het openbaar bij eede bezweren. Wie zich tegen zijnen wil opwerpt en weigert Willem van Normandië als vorst te erkennen, zal aanschouwd worden als een aanhanger der moordenaars en dezelfde straf ondergaan, dit is te zeggen dat hij zal worden ter dood gebracht en zijne goederen verbeurd. Gaat nu, deelt uwen mannen mede wat de koning u door mij heeft gehoodschapt. Beveelt hun zich vreedzaam naar huis te begeven. Gij, als overste op hen hebbende, blijft verantwoordelijk voor de rust der stad, die, werd ze gestoord, op uitdrukkelijk bevel des konings, door het geweld der wapenen zou worden hersteld. »

De gedane beloften van den eenen kant en de schrikkelijke bedreigingen van den anderen hadden voor gevolg, dat de hoofdmannen stilzwijgend zich van de stelling verwijderden, om hunnen gezellen de verrassende tijding der benoeming van eenen nieuwen graaf te gaan mededeelen.

De ridders bleven op de stelling staan en keken in het ronde. Zij wildon, vooraleer deze plaats te verlaten, napeuren welke de houding der poorters en aanbachtslieden zou zijn bij het vernemen van 's koninge boodschap.

In den eersten bemerkten zij wel eenig gewoel en hoorden zij hier en daar afkeurend gemompel; maar het duurde evenwel niet lang, of zij zagen de poorters en ambachtslieden in scharen over het plein trekken en bij gedeelten juichend de poort ingaan.

Dan daalden de ridders insgelijks van de stelling, om zich naar de stad te begeven.

De veldheer, die alleen met Baudewijn Van Aelst de anderen vooruitstapte, zeide, na eene wijl in stille overweging te zijn verslonden gebleven, tot zijnen gezel:

« Onder ons durf ik het u wel bekennen, mher Baudewijn, 's konings boodschap bedroeft mij diep. »

« Betreurt gij den keus die wij hebben gedaan? » morde Baudewijn.

« Neen; mher Willem van Normandië is een jong vorst, die de eer van het ridderschap zal staande houden. Daarom verwondert het mij des te meer, dat hij nu den poorters der steden eene volledige vrijheid vergunt. Weet hij dan niet, dat onze goede graaf Karel is vermoord geworden, alleenlijk omdat hij de ridderschap wilde verheffen en de onedele menigte in dienstbaarheid houden? Ha, kon Karel van Denemarken uit zijn graf opstaan, hoe zou hij klagen over de zonderlinge wijze waarop de koning zijne gedachtenis meent te wreken! »

« Zulke overweging is insgelijks in mij opgestaan », zeide mher Baudewijn, « en ik heb mij zelfs verstout bij den koning eenige opmerkingen in dien zin te wagen. Hij heeft mij doen begrijpen dat men iets moet opofferen om de poorters der steden van Vlaanderen gunstig te stemmen. Wat het verlies betreft van den halfaart, dien de ridders op vele poorters van Brugge beweren te mogen heffen, dit zal na onderzoek tiendubbel vergoed worden, bij middel der uitdeeling van de verbeurde rijkdommen en grondbezittingen der Eremhalds en hunner aanhangers. Daarenboven, mher Gervaas, wat is gemakkelijker, indien de poorters een slecht gebruik van de hun verleende rechten maken, dan hun die rechten weder te ontnemen? »

De veldheer stapte mijmerend voort.

« Maar zeg eens, mher Gervaas », vroeg Baudewijn Van Aelst, « mij heeft de koning nog eenen anderen last opgelegd. Ik ging het haast vergeten. Karel van Denemarken was rijk. Waar is zijn schat gebleven? »

« De Kerels hebben 's graven rekenmeester gedwongen hun dien schat ter hand te stellen. »

« En zij bezitten hem nog? »

« Zeker: vele duizenden marken zilvers en kostbare juweelen. »

« De koning eischt dat die schat hem overgeleverd worde. »

« Met den besten wil der wereld is het ons vooralsnu onmogelijk den koning hierin te gehoorzamen. Hij zal moeten wachten totdat wij de Kerels, die nog op den burg zijn, geheel hebben overwonnen. »

« Wel hoe? Men heeft mij daar, op het plein, gezegd, dat gij den burg na eene hevige bestorming hebt ingenomen! »

« Inderdaad, mher Baudewijn, maar wij krijgen hem niet geheel. De Kerels bezetten op den burg nog de proostdij, het klooster en de kerk van St-Donaas. »

« Dit verwondert mij! » mompelde mher Baudewijn. « Indien gij zegevierend binnen den burg kondet dringen, waarom hebt gij uwe overwinning dan niet voortgedreven? Wat kon u daarin beletten? »

« Gij hebt gelijk », antwoordde de veldheer, « eene beklaaglijke omstandigheid heeft ons te midden der overwinning teruggehouden. Men had den Gentenaars en onze wapenknechten beloofd hun den burg ter plundering over te geven. Zoohaast waren wij er niet binnen, of al onze mannen, in stede van de Kerels te vervolgen en tot het einde toe te bestrijden, zijn in verwarring en door de gierigheid verblind, naar de veroverde gebouwen gesloopen en hebben beginnen te plunderen. Het was ons, ridderen, niet meer mogelijk iets gedaan te krijgen van mannen, die tot bezwijkens toe beladen waren met buitgemaakte voorwerpen. Onderwijl hebben de Kerels zich binnen de geestelijke gestichten van den burg opnieuw versterkt. Deze gestichten zijn omringd met wallen, grandeerijen en torens, als eene afzonderlijke vesting. »

« Maar indien gij nu opnieuw eenen algemeenen storm geboodt? »

« Onmogelijk, mher Baudewijn. Wij hebben schrikkelijke verliezen geleden. Mijne mannen moeten rusten; de stormtuigen en ladders kunnen zonder herstelling niet meer dienen. »

(Vervolg Dinsdag.)